

NAJLEPŠIA KNIHA ROKA PODĽA *THE WASHINGTON POST*, *TIME*, *VOGUE*, *THE GUARDIAN* A ĎALŠÍCH

SALLY ROONEY

INTERMEZZO

Ljndeni

Intermezzo

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Sally Rooney

Intermezzo – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

INTERMEZZO

SALLY ROONEY

INTERMEZZO

Z angličtiny preložila Diana Ghaniová

Ljndeni

Sally Rooney: *Intermezzo*

Copyright © 2024, Sally Rooney

All rights reserved

Translation © Diana Ghaniová, 2025

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2025

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

Vyťažovanie textu a dát z tejto publikácie v zmysle čl. 4 smernice 2019/790 EÚ je zakázané.

ISBN 978-80-566-4983-1 (1. zverejnenie, 2025)

ISBN (e-knihy) 978-80-566-4993-0 (1. zverejnenie, 2025) (ePDF)

ISBN (e-knihy) 978-80-566-4994-7 (1. zverejnenie, 2025) (epub)

ISBN (e-knihy) 978-80-566-4995-4 (1. zverejnenie, 2025) (mobi)

Aber fühlst du nicht *jetzt* den Kummer? („Aber spielst du nicht *jetzt* Schach?“)

Necítíš *teraz* zármutok? („Nehráš *teraz* šach?“)

Ludwig Wittgenstein:
Filozofické odkazy

PRVÁ ČASŤ

1

To si ten chudák chalan ani nezaslúžil. Taký oblek na pohreb. A ešte aj so strojčekom na zuboch v stave vrcholného nepohodlia dospievajúceho. Pri takých príležitostiach človek takmer ľutuje, že sám dokonale zvláda vystupovať v spoločnosti. Chalan má aspoň možnosť na niekoho prosebné hľadieť pomedzi povinné podania rúk. Boh s ním. Už má takmer dvadsaťtri: Ivan Hrozný. Ťažko uveriť, že má na sebe oblek. Zrejme ho kúpil v nejakom zatuchnutom sekáči spojenom s miestnym hospicom, zaplatil v hotovosti a odviezol si ho domov na bicykli, pokrčený v igelitovej taške. Áno, takto by to dávalo zmysel, oblek vo svojej oslňujej ohavnosti by sa takto dostal do súladu s osobnosťou jeho o desať rokov mladšieho brata. Svojím spôsobom je celkom štýlový. Jeho absolútny nezáujem o materiálny svet má svoj šmrnc. Múdry a pekný, vyjadrila sa raz jedna z tiet. O oboch. Alebo tým myslela, že Ivan je múdry a Peter pekný. Ďakujem pekne, pomyslí si. Práve prechádza krížom cez Watling Street k bytu, ktorý ani nie je bytom, k domu, ktorý ani nie je domom, jedenásť alebo dvanásť dní po pohrebe sa vrátil do mesta. Do práce, nech je, aká chce. Alebo aspoň naspäť k Naomi. Čo asi bude mať na sebe, keď otvorí dvere. Na prvom schode vyloví z vrecka mobil, chladný displej sa mu rozsvieti pod prstami, píše. Som vonku. Padá večer a ona je pravdepodobne na prednáške. Neodpovie, ale správu videla, a potom ten predvídateľný sled, taký známy a teraz už nepriamo vzrušujúci sled zvukov za dverami, keď po starých schodoch vyjde zo

suterénu do haly. Klasický podmienený reflex: prečo trvalo tak dlho, kým mu to došlo? Stačí použiť zdravý rozum. Vlastne nie. Skôr každodenné skúsenosti. Mieša žiadostivosť a pamäť. Dvere sa otvárajú.

Ahoj, Peter, povie.

Kašmírový crop top, tenký zlatý náhrdelník. A čierne tepláky stiahnuté na členkoch. Nie elastické, také neznáša. Bosé nohy.

Smiem vojsť? spýta sa on.

Nadol po schodoch a do jej izby, nestretnú ostatných. Bodky svetelnej reťaze matne žiaria na stene. Vyzuje si topánky, nechá ich pri dverách. Na rozostlanej posteli otvorený notebook. Pach parfumu, potu a marihuany. Kde každá pohnútka sa vynára. Závesy zatiahnuté ako vždy.

Kde si bol? spýta sa.

Ech. Prepáč, niečo som riešil.

Hľadá naňho, potom sa odvráti a vyprskne. Bol si na poslednej letnej dovolenke? spýta sa.

Naomi, miláčik, povie priateľsky. Zomrel mi otec.

Ohromene sa obráti a vyjachce: Tvoj... Potom stíchne. Kriste, dodá. Božemôj, doriti. Peter, je mi to ľúto.

Môžem si sadnúť?

Sedia spolu na matraci.

Kriste, zopakuje. A potom: Si v pohode?

Hej, asi hej.

Obzerá si bosé chodidlá prekrížené na matraci. Sčerneté od špiny, ktorá nikdy nepôsobí celkom špinavo. Chceš sa o tom porozprávať? spýta sa.

Ani nie.

Ako sa má tvoj brat?

Ivan, pripomenie jej. Vieš, že je zhruba v tvojom veku?

Hej, už si mi vravel. Aj že nás chceš zoznámiť. Je v pohode?

Peter sa usmeje, láskyplne a neovládateľne, a aby to náhodou nevyzeralo, že sa tak láskyplne a neovládateľne usmieva na Naomi, usmeje sa namiesto toho, akoby zo žartu, na vnútornú stranu vlastného vystretého zápästia. Ech, brat... vlastne ani neviem, ako sa má. Čo som ti o ňom hovoril?

Neviem, že je „čudák“ alebo čo.

Hej, je fakt čudák. Naozaj nie je tvoj typ. Podľa mňa je tak trochu autista, ale to sa už asi nesmie hovoriť.

Môže, ak je naozaj autista.

No, nie je oficiálne diagnostikovaný. Ale je to šachový génius, takže... Peter leží na posteli a pozerá do stropu. Neprekáza ti to, však? dodá. O chvíľu už pôjdem.

Na Naomi v tejto polohe nevidí, ale počuje jej hlas: V pohode. Ticho. Pohráva sa s vnútorným švom na jej teplákoch. Lahne si k nemu, horúca, jej horúci dych vonia kávou a ešte niečím. Aj jej prsia sú horúce pod kašmírovým topom. Kúpil jej ho on, alebo rovnaký, len v inej farbe. „Parížska sivá“. Dovolí mu dotknúť sa končekmi prstov jej vlhkého podpazušia. Kriedová vôňa dezodorantu len maskuje ostrý pach potu. Takmer nikdy sa neholí nikde okrem nôh od kolien nadol. Raz jej povedal, že za jeho čias si dievčatá na vysokej škole odstraňovali chlpy v rozkroku. To ju rozosmialo. Spýtala sa, či v nej chce vzbudiť blbý pocit alebo čo. Vôbec nie, odvetil. Je to len zaujímavý vývoj v sexuálnej kultúre. Často sa smeje. Prelom tisícročí bol rozhodne divoký. V každom prípade sa ti to takto páči. A je to pravda, naozaj sa mu to páči. Jej nedbanlivosť je zmyselná. Studené nohy. Večne čierne chodidlá, lebo po tomto brlohu chodí polonahá, fajčí trávu a telefonuje so zapnutým hlasným odposluchom. Teraz ticho zamrmle: Je mi to ľúto. Jeho prsty pod kašmírom. Oči sa zatvárajú. Všetko je lenivé a zasnené. Jej

pokožka pod jeho prstami jemná ako páperie, takmer zamato-
vá. Spýta sa, čo robila, kým bol preč. Žiadna odpoveď. Otvorí
oči a zachytí jej pohľad.

Počuj, povie. Je mi to blbé. Ale pred pár týždňami som mu-
sela niečo vyriešiť. Musela som si kúpiť nejaké knihy do školy.
Takže som potrebovala prachy. O nič nešlo.

Pomaly pokýva hlavou. Aha, povie. Okej. Mohol som ti po-
môcť, keby som to vedel.

Hej, prehodí. Ale neodpisoval si mi na správy. Vykriví pery
do bolestného úsmevu. Prepáč, dodá. O tvojom otcovi som,
samozrejme, netušila.

Nerieš to, odvetí. Ja som zasa nevedel, že potrebuješ penia-
ze. Samozrejme.

Ešte chvíľu na seba pozerajú, rozpačito, podráždene, vinova-
to. Potom sa ona obráti na chrbát. Aj tak o nič nešlo, pokračuje.
Ani som nemusela nič robiť, tie fotky boli už staré. Vlastné telo
mu pripadá unavené a ťažké. Zatvorí oči. Pravdepodobne jeden
z tých týpkov, čo komentujú všetky jej fotky. Ten s tým emo-
tikonom opice, čo si zakrýva oči. Alebo nejaký ženatý chudák
s kreditnou kartou, o ktorej manželka nevie.

To s tvojím otcom je nanič, povie. Kedy bol pohreb?

Minulý týždeň. Pred dvoma týždňami.

Boli tam všetci tvoji priatelia?

Odmľčí sa. Nie všetci, odvetí. Po ďalšej odmlke: Sylvia.
A pár ďalších.

Mňa si tam asi nechcel.

Obráti sa a pozrie na jej tvár z profilu. Plné pery pootvorené,
líca posiate pehami. V uchu sa jej leskne strieborná gulôčka.
Obraz mladosti a krásy. Rozmýšľa aj nad tým, koľko ten chlap
zaplatil. Nie, povie. Nechcel.

Nepozrie naňho, no uškrnie sa. Čo si odo mňa čakal? spýta sa. Že sa pokúsím zvieŕť kňaza alebo čo? Nebol by to môj prvý pohreb, vieš?

Len som si myslel, že by sa ma všetci vypytovali, kto si. A čo by som povedal, že sme priatelia?

Prečo nie?

Lebo by mi nikto neuveril.

Ďakujem pekne, povie. Nevyzerám dost' na úrovni, aby som sa s tebou mohla priatelit'?

Nevyzeráš, akoby si na to mala vek.

Uškrnie sa s jazykom medzi zubami. Nemáš to v hlave v poriadku, vieš? prehodí.

Viem, ale ani ty.

Zamyslene vystrie ruky a prekríži si ich za hlavou. Nemáš frajerku alebo čo? spýta sa.

Najskôr neodpovedá. Aj tak ju to pravdepodobne nezaujímá, a prečo by aj malo. Napadne mu povedať: Predtým som mal. Teraz by mohol byť ten správny čas porozprávať jej o tom, nie? O pohrebe a čo bolo potom. Aj tak sa nič nestalo. Len pocit, spomienka na pocit, ktorý v skutočnosti nebol ničím. V aute sa pristihol, ako si hlúpo mrmle: Nenechávaj ma s Ivanom osamote, dobre? Preto zostala. Iba preto. Hore v starej detskej izbe sa pri nej triasol ako tínedžer. Milosrdná tma, takže jej nevidel do očí. Spala pri ňom, to bolo všetko. Nič, čo by stálo za reč. Ráno vstala skôr ako on. Dolu v kuchyni sa ticho rozprávala s Ivanom; počul ich z odpočívadla. O čom sa bavili? Pre jazdca to bola na dŕ výhodná pozícia, však? Pravdepodobne. Vyšla by mu v ústrety. Kašľať na to.

Keby som niekoho mal, povie nahlas, prečo by som trávil čas s tebou?

Obráti sa k nemu a končekom prsta sa dotkne tenkej zlatej retiazky. Lebo to nemáš v hlave v poriadku, pamätáš? prehodí.

Áno, pamätá, áno, a pritom sa dotýka jej drobnej tváričky a pritíska jej dlaň na líce. Aj ona sa mu posmieva? Áno, samozrejme, ale je to všetko? Na jej narodeninovej oslave v lete, keď priniesol šampanské a ona ho pila rovno z fľaše s narúžovanými perami. V kuchyni mu jej kamarátka Janine povedala, vieš, myslím, že ťa má rada, Peter. Je iná ako ostatné, to vedel. Páčilo sa mu, že to bude výzva, keď sa s ňou zoznámil. Pri bare v strieborných minišatách, s vlasmi takmer po pás, s piercingom v nose, ktorý sa jej pod lampami leskol dočervena. Jej priatelia mu ukázali tú webstránku, vraj či je to legálne. Choďte do riti, povedala. Prečo mu to ukazujete. Potom po ňom blysla pohľadom: živočišna inteligencia. Len medzi nimi dvomi, to vedel. Je iný ako ostatní. Ako chlapi, ktorí jej na internete posielajú vyšinuté vyhrážky sexuálnym násilím, ty sprostá kurva, zabijem ťa, podrežem ti krk. Prezerá si doručené správy a smeje sa. Totálny trapas, predstav si. Strach je pod jej úroveň. Keby sa niečo stalo, podľa neho by zomrela so smiechom. Bol hlúpy, že jej neodpisoval na správy. Niektoré boli celkom pekné. Jeho chyba. Uvažuje, ako veľmi potrebuje prachy, a potom si pripadá... ako? Zahanbene? Ako zvyčajne. Ona leží tvárou nadol s rukami pod hlavou. Známa choreografia, nacvičená s ním aj s inými. Čie pery sa dotýkali mojich pier. Nemám nikoho iného, mohol by povedať. Nieкого, ale nie. Prepáč. Lúbim ťa. Ju. Vás obe. Nerieš to. Nehovor to. Kriste, nie. Kristus nám prikazuje milovať sa navzájom.

/

Keď odchádza, už je deväť. Štyri minúty po deviatej. Okrem iného je trocha mimo, lebo potom ešte spolu húlili. Natuká do bielej

tehličky: Prepáč, budem meškať 20 minút. Okolo rozsvieteného displeja hustne chladná tma. Stromy nad hlavou ticho mávajú konármi, okolo prejde električka s tvármi v oknách. Zamkne mobil a strčí si ho do vrecka. James's Street v noci. Musí pridať, aby sa pokúsil dohnať stratený čas. Je to však krása, no nie, kráčať sychravou septembrovou nocou dlhými slobodnými krokmi po tichej dublinskej ulici. V najlepších rokoch svojho života. Má povinnosť užívať si také prchavé radosti. Kedykoľvek môže zomrieť. Stáva sa to dennodenne. A vôbec nebol starý, hovorili všetci, mal len šesťdesiatpäť. Peter je presne na polceste, má tridsaťdva a pol. Podľa tohto výpočtu je už v strednom veku. Hrôza, ako rýchlo to uteká. Nie, povie, môj otec už, žiaľ, nie je medzi nami. Ľuďom to bude, samozrejme, ľúto, ale nikoho to neprekvapí. Ivan to berie inak. Je takmer ako sirota vzhľadom na to, aká „skvelá“ je ich matka. Bohvie, prečo vôbec mali deti. Na pohrebe zamrmlala Petrovi: Ten strih. A hoci Ivan naozaj vyzeral nemožne a hoci aj Peter krátko predtým myslel na to, ako nemožne Ivan vyzerá, odpovedal: No, asi to tento týždeň nebola jeho najväčšia starosť. Christine naňho úkosom pozrela. Vo vkusnom kostýme z tmavomodrého merina. Ty si sa obliecť zvládol, zhodnotila. Vždy je taká. Odvrátil od nej zrak a sledoval Ivana, ktorý sám nešťastne postával pri stole so sendvičmi. Áno, odpovedal. Vďaka. Teraz kráča popri starej banke smerom k Thomas Street a Sylviina odpoveď mu zavibruje v bočnom vrecku. K jej správam mal predtým uložené iné zvonenie, nie? Za starých čias. Song *Dublin in the Rare* atď. Už sa nepamätá, ako znela melódia. Ani aká značka alebo model mobilu to bol, ani ako ho držal v ruke. Pravdepodobne je už zastaraný, už sa nevyrába. Kiežby ešte raz počul ten zvuk, pomyslí si. Kiežby pocítil, že jeho život sa niekde zachoval a nie je zabudnutý, ale obklopuje ho, ešte stále ho obaľuje ako ochranná vrstva. Ranné

cesty autobusom na medziuniverzitné súťaže. Príprava na finále niekde na chodbe, zatiaľ čo diváci čakali na svojich miestach. Lámači rekordov. Opovrhovali nimi obomi, ako inak. Milovali toho druhého aj seba. Na displeji zamknutého mobilu: V pohode. Už si jedol? Rozumná žena. Určite má na sebe pevné topánky a ten svoj teplý tvídový kabát. Nie. Len sa oňho stará, nič viac. Mešká dvadsať minút a ona chce vedieť, či už večeral. Dvadsaťpäť minút. Okrem toho nie je hlúpa, to ani náhodou. Občas má pocit, že povaha a rozsah jej utrpenia ju oslobodili od malicherných frustrácií z každodenných nepríjemností. Polhodinové meškание, no a čo. Keď ste každý druhý týždeň v nemocnici s ihlou v ruke, asi na tom až tak nezáleží. Keď počúvate, ako o vás lekári hovoria za plentou. Pacientka, tridsaťdvaročná žena. Anamnéza: chronická refrakčná bolesť po úraze. Autonehoda. Nie, bezdetná, žije sama. Málokto by pochopil. Sám by radšej zomrel, ako by mal takto žiť. Žiadny rozruch, len to už mať za sebou. Ona určite vie, že si to ľudia myslia. Dokonca to vie aj o ňom. Ale človek si vraj zvykne na všetko. Starý život plný pôžitkov je preč a už nikdy sa nevráti: treba sa s tým zmieriť, alebo žiť v sebaklame, nakoniec je to jedno. Vôľa žiť je oveľa silnejšia, ako ľudia tušia. To, čo sa stalo, je ako určitý druh smrti. Smrti, ktorú prežiješ zo slušnosti, z úcty k druhým, z nezištnej lásky. Aj Kristus prežil vlastnú smrť. A bol velebený a povýšený.

Prechádza popri umeleckej škole, kde sa to hemží študentmi a študentkami v džínsových bundách, topánkach z umeliny a roztrhaných pančuchách. Beztvaré bledé tváre tínedžerov sa vznášajú vo svetle pouličných lúčov. Pri dverách do života. Vie, že ho pozorujú. Múdry a pekný. Pobavene kráča ďalej. Jedna hlava sa za ním otočí. No, dobre robí, veď žijeme len raz. On je možno už v polovici svojho života. Dovolí si s úsmevom sa obzrieť späť. Ani nie je pekná, ale prečo nie, aj ona sa krivo

usmeje. Mešká už najmenej pol hodiny. Naomi by bola celá bez seba. Bože, chlapi sú nechutní. Vyzerala tak na šestnásť. Aha, takže už sa nemôžem ani usmiať? Na dieťa. Na deti sa predsa usmieva. Aj na starších ľudí. Pred celým svetom rád pôsobí ako prívetivý človek. Dokonca sa občas usmieva aj na iných mužov. Ale inak. Nie, neusmievaš sa. Ale hej, ak má dôvod. Keď ich zle počuje alebo im náhodou vojde do cesty a tak. Usmieva sa, áno. Na svojich protivníkov a nepriateľov. Nenávidíš chlapov viac ako ja, hovoríeva Naomi. Zjavne je to fakt, keďže ona s nimi dobrovoľne spáva. Peter spáva len s ľuďmi, ktorí sú mu sympatictí. Koniec koncov, väčšina žien je sympatických. Zato chlapi, ako každý vie, sú nechutní. Ale nie všetci: jeho otec nie, to nie. A Ivan? Ani ten. Predtým si myslel, že patrí medzi tých asexuálov, o ktorých sa občas píše. Ako meňavka v pohári. Potom však Peter priviedol domov na večeru istú priateľku a postrehol, že brat si ju obzerá. Aha, tvoj brat je trocha zvláštny, nie? Áno, prepáč. Myslím, že si sa mu páčila. Neskôr, samozrejme, na výške sa skamarátil aj s babami. Ale jeho kamošky sú... No, to je jedno. Nie, pokračuj. Aké sú? Škaredé? Nie, celkom pekné, keď už ide o to. Niektoré sú z hľadiska symetrie tváre celkom príťažlivé. Len nemajú vkus, to je všetko. Naomi by z nich nemohla. A okrem všetkého ostatného si ešte aj snob. Ale je to snobstvo? Nie je to o peniazoch, s tým to nemá nič spoločné. Čierne tepláky zúžené pri členkoch, nie elastické, tie neznáša. Aj všetko po kolená neznáša. Kritické oko. Ivanove kamošky nie sú škaredé, to nie, ale ten cit pre obliekanie. OTRAS. A tie slovné obraty a gestá. Možno je to iný druh snobstva. Vysoko inteligentné mladé ženy, samozrejme. Matematicky a šachistky. Žiadna z nich nejvila o Petra záujem a ten pocit bol vzájomný. Niektoré, keď už, boli možno zalúbené do jeho brata. Pri tej myšlienke sa v duchu usmeje. Nezdalo sa, že by Ivan

ich city opätoval, ale čo on vie. Vtedy ho však pristihol, ako si obzeral krásnu Giuliu. V zelenej hodvábnej blúzke, vrchné tri gombíky rozopnuté. Perleťové. Zubatý úsmev, hlasný zdravý rímsky smiech. Prechádza popri Katedrále Najsvätejšej trojice, v noci osvetlenej, s kamennými múrmi vybielenými do sivožltá. Napíše jej: Už som skoro tam. Nejedol som, a ty? A čo ona? Sylvia. Nikdy nebola jeho typ. Vlastne nikdy nebola ktovieako pekná. Krása druhých pri nej pôsobí prehnane. Jej drobná nevýrazná tvár. Samozrejme, vždy vhodné oblečenie. Občas vďaka nej dostane nápad na darček pre Naomi – roláky, farebné hodvábne šatky, nepremokavý plášť po členky. Až neskôr mu dôjde, ako zle by to vyzeralo: pekná baba oblečená ako stará žena. Ošumelá, prudérna. Sylvia tak však nikdy nepôsobila. Na jar bol na jednej z jej prednášok. Štíhla žena v prednej časti miestnosti rozprávala o formách prózy v osemnástom storočí. Všetky oči na nej. Hlas jasný a hlboký. Kontraalt. V celom priestore žiadny iný zvuk. Keď skončila, všetci začali tliekať, dvesto ľudí, možno viac, a ona sa usmievala a prikyvovala, asi na to bola zvyknutá. Čistá charizma. Mal chuť sa pochváliť: Ja ju poznám. Moja bývalá priateľka. Čistý trapas, len si to predstav. Myslíte, že vie zaujímavo rozprávať o erotickej fikcii? Skúste ju dostať do postele. Teraz to už nejde. Ona nemôže. Príliš to bolí. Zasa vibruje. Našla voľný stôl v talianskej reštaurácii vo štvrti Temple Bar, poslať polohu, čo on na to? Odpíše: Vidíme sa o 5 minút. Nočná ulica Lord Edward Street, smeruje nadol k areálu univerzity. Kulisy dávnych románikov, opileckých radovánok. Pamätáš, o štvrtej ráno si sa vygrcal rovno pred hotelom Mercantile. Štipendijná noc. Vtedy bol mladý. Zmes spomienok a túžob. Temné cestičky spomienok. Cintorín mladosti.

/

Čakajú na účet, rozprávajú sa a on bezmyšlienkovite prežíva posledný kúsok mäkkej mastnej focaccie. Ani si neuvedomil, aký bol hladný. A potom tie ťažké závesy, voda s ľadom, svetlo sviečok, to všetko podporuje chuť do jedla. A je to tu znova: podmienené reflexy. Ona sedí oproti a pije vodu. Nepatrný pohyb svalov na bielom krku, keď preglága, a potom odloží pohár na stôl: Čo urobíš so psom?

Bože, povie Peter. Nevieť. Christine sa oňho postará do... Nevieť dokedy. Tuším vravela, že do budúceho piatka? Alebo do pondelka. Musíme niečo vymyslieť.

Čašník sa vráti s účtom a Peter vytiahne z peňaženky kartu, nástojí, že zaplatí, a zadá PIN. Po jedle sa cíti lepšie, uvoľnenejšie. Konečne si uvedomí, aký je unavený. Účinok jej prítomnosti: balzam na nervy. Všimne si aj iné pocity, keď spolu čakajú v tmavom teple reštaurácie, kým im čašník prinesie kabáty. Kedysi veril, že život musí k niečomu viesť, že všetky nevyriešené konflikty a otázky povedú k nejakému veľkolepému vyvrcholeniu. Zvláštne, ako málo sú preskúmané myšlienky, ktoré tvoria základ jeho života, jeho osobnosti. Iracionálna naviazanosť na zmysel. To všetko je síce pekné, ale je to vôbec logické, a tak ďalej. Ráno by ani nedokázal vstať do práce, keby neveril, že všetko má svoj význam. Ale kam to všetko smeruje? Koniec bez konca. Čašník pomôže Sylvii s kabátom a Peter sa prizera. Už je pokojnejší. Naladil sa na pokojnejšie pocity. Za akých podmienok je život znesiteľný? Ona by to mala vedieť. Spýtaj sa jej. Nepýtaj sa jej.

Vonku pršalo a ulice sú mokré, v mlákach sa odrážajú rozptýlené svetlá áut, semaforov a výkladov. Prázdne škatule od pizze pohodené pri protiláhlej stene sa rozpadajú. Dovoľ, aby som ťa odprevadil domov. Ona si uväzuje šál. Ďakujem. Chytí ho pod pazuchu. Jej krehká rúčka neváži takmer nič. Prsty v záhyboch

jeho bundy. Bol si predtým u Naomi? Ako sa má? Dobre. Hej. Vracajú sa k Dame Street. Máš ju rád. Mám. Mám ju rád, veľmi rád, naozaj. Takmer chce, no zároveň nechce povedať Sylvii, čo sa stalo, že Naomi atď. Tie fotky atď. Z akého dôvodu? Aby dokázal, že je s tým v pohode: s ňou, s ostatnými, so sebou samým, skrátka je to okej. Dnešné vzťahy. Alebo naopak, aby si vydobyl súcít. Sexuálne poníženie môže trochu vzrušovať. Znova sa pýta, ako je na tom Naomi s nájmom. Majitelia budovy pred pandémiou získali súdny príkaz a predchádzajúca skupina nájomníkov sa musela z nehnuteľnosti vysťahovať. Čo zhodou okolností už dávno urobili, nikto z nich tam nezostal. Z právneho hľadiska príkaz nemôže platiť pre súčasných nájomníkov, súhlasí Sylvia, a predseda. Čo im v tom zabráni? Stať sa to môže. Policajti pozrú do papierov, správna adresa, a pustia ich dnu. Nechce na to ani pomyslieť. Ale keby si sa im pokúsil dokázať neplatnosť príkazu a poslal by si im list atď., len by mali o dôvod viac, aby si vybavili nový príkaz: a potom by už boli fakt v riti. Lebo oni tam sú, a nikto netvrdí opak, naozaj protiprávne. Lepšie je na seba neupozorňovať a dúfať, že majitelia zabudnú. Koľko nehnuteľností je aj tak prázdnych, pravdepodobne už sami stratili prehľad, odporné pijavice. Tento rozhovor viedli už veľa ráz, a aj tentoraz sú, ako vždy, ad idem. Boli by v nej aj z čisto ideologických dôvodov, keďže obaja sú plnoprávnymi členmi toho istého zväzu nájomníkov a Sylvia dokonca predseda jednej z pracovných skupín. Fakt, že Peter udržiava sexuálny a nenápadne aj finančný vzťah trvajúci osem mesiacov s jednou zo žien, ktorá protiprávne býva v cudzej nehnuteľnosti, je z právnicko-filozofického aj spoločensko-politického hľadiska úplne bezvýznamný. Nikdy o nej napríklad nepovedal otcovi, ani keď sa ho na to pýtal. Nie, momentálne nikoho nemám, odpovedal. Predstava ich stretnutia: hrozná. Nie. Mohol mu povedať, že

niekoho má: nič vážne, len dievča, s ktorým sa stretáva. Čo by sa tým zmenilo? Doslova nič. Tak načo o tom premýšľať? Prečo tie pocity ľútosti a na koho smerujú? Na otca, naňho samého? Zbytočné. Deprimuje ho, už len keď na to myslí. Pravdepodobne je vo všeobecnosti deprimovaný. Myšlienky mu takmer neustále hrkocú a hučia v hlave, a keď zavládne ticho, je desivo nešťastné. Možno nie je psychicky v poriadku. Možno nikdy nebol. Lahučká rúčka na jeho ramene.

Vlastne som ho nestihol poriadne spoznať, povie. Prepáč. Len tak uvažujem. Je to smutné.

Pozrie naňho. Tým bolo povedané všetko. Obklopený hĺbkou jej porozumenia. Viem, ako to myslíš, povie. Ale ty si ho predsa poznal. Z tašky vytiahne malý obdĺžnikový balíček v plastovej fólii. Vreckovky. Kristepane, on plače? Na George's Street? Hocikto by ho mohol vidieť. A pravdepodobne aj uvidí. Ako sa máš, Peter, ešte stále právničiš, nedávno som videl tvoje meno v novinách, dobrá práca. Mlčky si vezme biely štvorec, s úsmevom si utrie tvár a povie len: Hm. Kráča po jeho boku rovnako rýchlo ako on, ako vždy. Mal ťa rád, povie. Nevedel o mne vôbec nič, Sylvia. Nedokázali sme sa zniesť. Nikdy v živote sme sa poriadne neporozprávali. Poskladá vreckovku a strčí si ju do vrecka. Ech, rozhovorom prikladáš priveľkú dôležitosť, povie. Život nie je len o rozhovoroch, vieš? Pozrie na ňu a ona mu znova položí ruku na rameno. To je dosť záhadná poznámka, čo tým myslíš? Zasmeje sa. Vtedy je krajšia. Ale čo tým myslí, že život nie je len o rozhovoroch? Možno strohé a osamelé úkony lásky. V stredu večer vybrať zo sušičky školské uniformy, Ivanovu malú bordovú teplákovú súpravu a Petrovu košeľu a nohavice, teplé, praskajúce statickou elektrinou. A ráno zohriať mlieko na sporáku. Kráča po Sylviinom boku po Stephen Street a vdychuje pach výfukových plynov a tmavý nočný vzduch. Svojím

spôsobom ho to upokojuje. Ako všetko v jej blízkosti. A prečo? Vie prečo, nevie, nechce vedieť, či to vie, alebo nie. Útecha spojená s dlhoročným priateľstvom. Otvára mu priestor a pokoj, aby konečne pocítil, aký je unavený, aký deprimovaný. Možno by bolo lepšie zostať u Naomi, zhúliť sa a hrať *Call of Duty* s jej spolubývajúcimi, dať si lieky a zaspáť. Keď prijíma útechu, musí prijať aj to, že ju potrebuje. Lebo jeho otec, s ktorým sa nikdy nezblížil, zomrel ako šesťdesiatnik po piatich rokoch liečby rakoviny. Kedysi očakávaná možnosť sa tak dlho odkladala, až si začal myslieť, že nikdy nepríde, a potom prišla. Peter bol na tú očakávanú možnosť neospravedlniteľne nepripravený. Zrazu je z neho hlava rodiny, ktorá zároveň prestala existovať.

Kráčajú spolu popri parku St. Stephen's Green, brány sú zatvorené, listy žltnú. Les zjeseniava v krásne stromov. Rozprávajú sa o študentoch. O jej prednáškach. O seminároch, ktoré on učí, aby mal na nájomné. Spýta sa jej, ako sa má kamarátka Emily, a ona mu s úsmevom porozpráva obvyklý príbeh, zasa nejaké papierovačky v práci a nepodarilo sa jej nájsť iný podnájom. Emily, drobná, roztržitá, zdanlivo večne prechladnutá akademička, stále kýcha do vreckovky a rozpráva o Karlovi Marxovi. Kamarátka z mladosti, ešte z čias debatných klubov, niežeby bola ktovieako dobrá, neustále odbiehala od témy a odmietala všetky informácie. Zvykla tráviť veľa času u nich doma, u neho a Sylvie, dokonca istý čas prespávala na pohovke, keď ešte, keď spolu. Všetci traja spolu vysedávali dlho do noci, popíjali čaj, hádali sa o ničom a rehotali sa na všetkom. Sylvia tá chladná a rozvážna, Emily ako neriadená strela. Momentálne vraj býva u Maxa, starý dobrý Max. Občas ho stretáva u Sylvie. Aj on bol v debatách nanič. Príliš milý, nie dosť bezohľadný, vždy mal pochopenie pre obe strany. Mal však zmysel pre humor. Ako všetci jej priatelia. Svet treba brať s ľahkosťou, s láskou, ale s nadhľadom. Ozval si sa bratovi? spýta sa.

Ech, no, zamrmle. Život nie je len o rozhovoroch, vieš? Štuchne doňho laktom. Vlastne je príjemné cítiť ju tak blízko. Je osamelý, dodá ona. Nie sme všetci? Ivan sa však naozaj zdá osamejší ako ostatní. Takmer duchovne osamelý, a možno bude najlepšie, keď to tak zostane. O čom ste sa vy dvaja minule rozprávali? spýta sa. Och, povie. Hovoril mi... Myslíš pri raňajkách? Rozprával o nejakom šachovom podujatí v Leitrim, na ktoré pôjde o dva týždne cez víkend. Vieš o tom? Nie. Bude to exhibícia a potom má mať aj workshop. Uvažoval, že to zruší vzhľadom na všetko ostatné. Ale rozhodol sa, že do toho pôjde. Prechádzajú popri Hugentotskom cintoríne. Prečo to chceš zrušiť? Pozrie naňho. Lebo... No, veď vieš. Lebo mu práve zomrel otec. Strhne sa a zamračí, prehriaty a unavený. Štítok pod golierom košele ho škriabe na zátylku. Baggot Street je osvetlená a rušná, príliš rušná, svetlá mu svietia do očí, všetkého je priveľa. Myslíš, že ho to zasiahlo? spýta sa. Ona sa naňho ešte stále díva a on sa ako idiot pokúsi o úsmev. No samozrejme, dodá. Myslím, že ho to zasiahlo, povie mu. Myslím, že je osamelý. Áno. Hej. Jasné. Blížia sa k jej bytu, koniec cesty, a potom bude osamelý, alebo nie? Prečo je, preboha, zrazu všetko také hlasné? Sylvia, osloví ju. Nie, počkaj, kým bude tichšie. Áno? Aj tak už sú takmer v cieľi a pri dverách by to mohlo vynieť nenútenejšie. Akoby bol len unavený z chôdze. Neprekážalo by ti... neviem. Môžem prespať u teba na pohovke? Ani sa ťa... Nie, nie, Kriste, nehovor to: Ani sa ťa nedotknem. Nie. Som len trocha... Jej jemná nežná ruka na jeho ramene sa nehýbe. Ticho a pokoj sústredené do jej milosrdného dotyku. Samozrejme, odvetí. V pohode. Nehovor to. Som do nej zaľúbený. Do teba, kiežby. To si myslíš? Za týchto podmienok je život znesiteľný. Čaká, kým otvorí dvere. Ona všetko chápe, všetko vie. Bolo by milé, keby si sa mu ozval, povie. Mohol by si mu napísať. V akom jazyku? I. e.4. Hej, mohol. Máš pravdu. Urobím to. Urobím.

2

Ivan stojí sám v kúte a muži zo šachového klubu presúvajú stoličky a stoly a popri tom si radia: Trocha cúvni, Tom. Teraz pozor. Ivan stojí sám, chce si sadnúť, ale nevie, ktoré zo stoličiek treba ešte premiestniť a ktoré už stoja na správnych miestach. Táto neistota vzniká, lebo spôsob, akým muži premiestňujú nábytok, nezodpovedá žiadnej Ivanovi známej metóde. Pomaly sa začína zjavovať známy tvar písmena U – desať stolov uprostred miestnosti, desať stoličiek na vonkajšom okraji, ďalšie miesta na sedenie popri stene –, ale proces, ktorým ho muži dosahujú, mu pripadá náhodný. Ivan stojí sám v kúte a nevelmi sústredene premýšľa o najefektívnejšom spôsobe, ako usporiadať napríklad náhodne rozmiestnené stoly a stoličky do spomínaného usporiadania v tvare písmena U atď. Uvažoval o tom už aj predtým, keď stál v iných kútoch a pozoroval iných ľudí, ako presúvajú podobný nábytok v podobných vnútorných priestoroch: dali by sa použiť rôzne prístupy, povedzme keby ste písali počítačový program s cieľom maximalizovať efektívnosť procesov. Presnosť týchto konkrétnych mužov v porovnaní s pohybmi odporúčanými takým programom by bola podľa Ivana dosť nízka, vlastne určite nízka.

Kým premýšľa, otvorí sa dvere – nie hlavný vchod do radnice, ale menšie bočné dvere, možno únikový východ – a vojde žena. V ruke má zväzok kľúčov. Muži sa tvária, že si ju nevšimli: len sa obzrú jej smerom a zasa inam. Nikto jej nič nepovie. Je to asi jedna z tých situácií, ktoré ostatní ľudia okamžite pochopia, a všetci okrem Ivana už na prvý pohľad presne pochopili, kto je

tá žena a prečo prišla. Náhodou je nápadne príťažlivá, a práve preto je jej prítomnosť v tejto miestnosti ešte zaujímavejšia. Má dobrú postavu a krásnu tvár z profilu. Po chvíli si Ivan všimne, že ostatní muži, hoci sa žene ani jeden z nich neprihovoril, sa v jej prítomnosti správajú inak, pri zdvíhaní stolov viac zapájajú ruky a ramená, akoby stoly od jej príchodu oťaželi. Predvádzajú sa pred ňou, uvedomí si: a dokonca sa mu zazdá, že žena sa sama pre seba usmieva, možno preto, lebo dospela k rovnakému záveru, alebo preto, lebo všetci sa tvária, ako keby tam ani nebola. Teraz zrejme postrehla, že Ivan ju pozoruje: zrazu naňho pozrie, priateľsky, vyzerá to, že sa jej ulavilo, a s kľúčmi v ruke vykročí do jeho kúta.

Dobry deň, prihovorí sa mu. Volám sa Margaret a pracujem tu. Prepáčte, že sa pýtam, ale neviete, či už prišiel ten chlapec? Ten šachový génius? Vraj naňho máme dať pozor.

Pozrie na ňu. To všetko povedala usmievavým, zábavným, takmer ospravedlňujúcim tónom, akoby sa s ním delila o vtip. Vyzerá o trochu staršia ako on, pomyslí si, ale nie oveľa: odhadom má už cez tridsať. No, povie. Myslite Ivana Koubecka?

S očakávaním naňho pozrie. Presne tak, povie. Už je tu?

Áno. Som to ja.

Rozpačito sa zasmee, pritisne si ruku na hrud' a zacinká kľúčmi. Božemôj, vydýchne. Ospravedlňujem sa. Zrejme nastal nejaký komunikačný šum. Myslela som... neviem prečo. Myslela som, že budete mať tak dvanásť.

No, mal som aj dvanásť, prehodí.

Znova sa zasmee, zdá sa, že úprimne, a pocit, že ju rozosmieva, je taký príjemný, že sa začne usmievať aj on. Aha, tým sa všetko vysvetľuje, povie. Nie, prepáčte, bolo to odo mňa hlúpe. Trafili ste sem v pohode?

Chvíľu sa na ňu díva a potom, akoby oneskorene zachytil jej otázku, rýchlo odpovie: Hej, v pohode. Prišiel som autobusom.

Žena sa ešte stále slabo usmieva. Vraj vás treba po skončení podujatia odviezť na ubytovanie, je tak?

Opäť neodpovie hneď. Ona z neho nespúšťa pohľad, priateľský a povzbudivý. Určite by bolo divné, keby z jej priateľských pohľadov vyčítal niečo viac, keďže je práve teraz doslova v práci a platia ju za to, že tu stojí a rozpráva sa s ním. Na druhej strane, pomyslí si, aj on je tak trochu v práci, platia ho za to, že tu stojí a rozpráva sa s ňou, aj keď to nie je celkom to isté. Áno, povie. Neviem, kde presne som ubytovaný. Ale mohol by som si zavolať aj taxík.

Vloží si kľúče do vrecka na sukni. Nie, nie, povie. Postaráme sa o vás, nebojte sa.

Konečne k nim podíde predseda klubu a predstaví sa. Volá sa Ollie a práve on predtým vyzdvihol Ivana z autobusovej stanice. Žena sa znova predstaví ako Margaret a potom Ollie ukáže na Ivana a povie: A toto je náš hosť Ivan Koubek. Margaret a Ivan si vymenia pohľady, len letmé pobavené pohľady, a potom mu povie: Áno, viem. Ollie jej začne rozprávať o podujatí, kedy sa začne a skončí a v ktorej miestnosti bude zajtra ráno workshop. Ivan mlčky počúva ich rozhovor. Žena menom Margaret pracuje tu v kultúrnom centre: tým sa vysvetľuje jej tak trochu umelecký vzhlad. Na sebe má bielu blúzku, objemnú sukňu s pestrofarebným vzorom a jednoduché topánky bez podpätkov, aké nosia baletky. Ako tak pred ním stojí, pred očami sa mu mimovoľne vynorí predstava, ako ju bozkáva na ústa: vlastne to ani nie je celkom predstava, ale skôr idea predstavy, vedomie, že si bude môcť niekedy neskôr predstaviť, aké by bolo pobozkať ju, prísľub rozkoše už len pri tej predstave, čo je celkom neškodná dôverná myšlienka. A predsa sa v ňom náhle prebúdzajú aj túžba upútať jej pozornosť na seba v reálnom živote a tuší, že to môže dosiahnuť len tak, že ju osloví, že jej niečo povie alebo sa jej na niečo opýta, a je jedno na čo.

Hráte šach? vyhráknem.

Obaja naňho pozrú. Trocha prineskoro si uvedomí, že sa správa čudne. Vidí to, Margaret to má napísané na tvári a Ollie takisto. Aké čudné, bezdôvodne sa jej spýtať, či hrá šach, a ani to nesúviselo s tým, o čom sa rozprávali. Ona však veselo odpovie: Nie, žiaľ nie. Na také veci nemám hlavu. Možno viem, ako sa pohybujú jednotlivé figúrky, ale to je asi tak všetko.

Ivan trpko ľutuje, že vôbec prehovoril, a pokýva hlavou.

Ollie mávne rukou na miestnosť za nimi a povie: Nanešťastie, v oblasti rodovej rovnosti sa nemáme čím chváliť.

Och, tým sa netrápte, povie mu. Minule tu bola štrikovacia skupinka a neboli na tom o nič lepšie. V každom prípade vás nebudem zdržiavať. Keby ste niečo potrebovali, budem hore v kancelárii. Len povedzte, že zháňate Margaret.

Ollie jej poďakuje. Ivan nepovie nič.

Pozrie naňho a dodá: A veľa šťastia pri hre. Možno sa prídem pozrieť, ak budem mať čas.

Chvíľu na ňu hľadí a potom povie: Dobre. Ďakujem.

Vyjde bočnými dverami a zatvorí ich za sebou. Pravdepodobne je to špeciálny vchod pre zamestnancov, a preto mala tie kľúče, aby si mohla odomknúť z druhej strany. Podľa neho nebude mať čas a nepríde sa pozrieť. Presnejšie, pravdepodobne bude mať čas, ale nevyužije ho na to, aby sa prišla pozrieť, ako Ivan hrá šach. Možno by prišla, keby jej nepoložil tú otázku, lebo pred ňou si rozumeli lepšie. Teraz si zrejme myslí, že je psychoticky fixovaný na šach a nedokáže rozprávať o ničom inom: neskutočné, koľko ľudí má z neho taký dojem. Skoro akoby na tom niečo bolo.

Milá žena, poznamená Ollie.

Ivan povie: Áno.

Stoja spolu pri stene a dívajú sa, ako ostatní muži rozostavujú stoličky a stoly. Čo to znamená, keď niekto povie „milá

žena“? Je to šifra, ktorá vyjadruje, že daná osoba je príťažlivá? Ivan uvažuje, či aj Ollie zažil ten istý podmanivý pocit, keď mu tá Margaret pozrela do očí. Prečo mu teda trvalo tak dlho, kým za ňou prišiel a prihovoriť sa jej? Možno je, podobne ako Ivan, v prítomnosti opačného pohlavia hanblivý. Ollie je nízky a zavalitý, nosí okuliare a má okolo päťdesiatky. Okrem toho nosí obrúčku: je ženatý. Ťažko si predstaviť, že by pri rozhovore s krásnou ženou zažíval podmanivé pocity. Ivan však vie, že vonkajší vzhľad človeka neurčuje hranice jeho vnútorných pocitov. Obyčajní nepríťažliví ľudia nie sú v žiadnom prípade vyňatí z prežívania silných vášní. V každom prípade, Ivan si nevšimol, či aj žena menom Margaret mala na prste prsteň. To, že je pekná, nemohol prehliadnuť: zrejme ju už nebaví počúvať to od mužov. Ivan chápe, že musí byť nepríjemné počúvať nevitane sexuálne poznámky a ponuky, a raz to zažil dokonca aj on, a v jeho prípade to bol tiež muž, čo len dokazuje, ako to chodí. Osobne by urobil takmer čokoľvek, len aby sa s tým mužom už nikdy nestretol, a pritom sa nestalo nič strašné, len to bolo skrátka trápne. A predstavte si, že ste príťažlivá žena a nesnažíte sa vyhýbať len jednému mužovi, ale takmer všetkým. Ivan chápe, že to musí byť hrozné. Ako sa však dostať do obojstranne príjemnej situácie bez toho, aby dal jeden človek druhému návrh, ktorý sa môže ukázať ako nevitany? Je to rovnaké ako problém so stolmi a stoličkami. Aj náhodným a neefektívnym spôsobom, bez akejkoľvek metódy, možno dospieť k riešeniam a očividne sa to deje stále, ak vezmeme do úvahy, že niekto ako Ollie je ženatý. Ľudia sa spoznávajú, veci sa dejú, taký je život. Otázkou pre Ivana je, ako sa stať jedným z takých ľudí, ako žiť taký život.

Takže, povie Ollie vedľa neho. Čo by ste si dali, skôr ako začneme? Šálku kávy? Rovno pred vchodom je pekná kaviarnička.

Ivan pomaly prikývne. Stoličky a stoly sú už pripravené, desať stolov v pravidelných rozstupoch, desať stoličiek. Jeden z mužov dokonca začína rozkladať šachovnice. Jasné, povie Ivan. Káva mi dobre padne, ďakujem.

Skočím vám po ňu, navrhne Ollie. Akú pijete?

Len espresso, ak ho majú. Bez mlieka, bez cukru. Vďaka.

Hneď som späť, prehodí Ollie.

Ivan sa díva, ako Ollie hlavnými dverami vychádza do vstupnej haly. Onedlho sa vráti s Ivanovou kávou, potom sa začne hrať a Ivan odohrá desať šachových partii naraz. Zo skúsenosti vie, že je lepšie nad tým vopred nepremýšľať. Úvahy o blížiacom sa podujatí v ňom vyvolávajú intenzívny fyzický pocit, alebo skôr koordinovaný sled fyzických pocitov: v hrudi, rukách, žalúdku, horúčava, napätie, nevoľnosť hraničiaca dokonca so závratom, pocit, že dobre nevidí, že má niečo s očami, a potom nutkanie na vracanie. Niekoľkokrát sa naozaj povracal, keď sa príliš hlboko zamyslel nad neúprosne sa blížiacim začiatkom podujatia. Zároveň však vôbec nie je nervózny z hry. Táto časť bude jednoduchá, a sám vie, že nakoniec aj príjemná. Nič sa nepokazí, nič sa nemôže pokaziť. Fyzická úzkosť, ktorá ho sprevádza na šachových podujatiach – exhibíciách aj turnajoch – so samotnými udalosťami nijako zmysluplne nesúvisí, teda okrem časového hľadiska: prichádza pred nimi a ustupuje po nich. Jeho myseľ to vie, ale telo nie. Z tohto aj iných dôvodov Ivan považuje telo v podstate za primitívny objekt, pozostatok evolučných procesov prekonaných vývojom mozgu. Stačí ich porovnať: ľudská myseľ nič neváži, ja abstraktná a schopná najvyššej racionality; ľudské telo je ťažké, deprimujúco konkrétne a celkom nezmyselné. Skrátka sa nejako správa a nikto nevie prečo. Ktovieprečo začne útočiť samo na seba alebo množiť bunky tam, kde nepatria. Bez vysvetlenia. Robí to aj myseľ? Nie. No v prípade duševných chorôb, pomyslí

si, okej, jasné, možno sa deje niečo podobné, ale to je iné. Naozaj je to iné? To je jedno. Ivanova vlastná myseľ má ďaleko od dokonalosti, často nedokáže splniť ani relatívne jednoduché úlohy, s ktorými sa stretáva, ale aspoň reaguje na argumenty. Vníma, pomyslí si. Telo je nevnímajúci objekt, oživený vnímavosťou, ktorá mu nepatrí, podobne ako nevnímajúce auto oživuje vnímajúci vodič. V podstate každý sa dokáže zmieriť so smrťou tela aj mysle v určitej chvíli, napríklad po deväťdesiatke, alebo je to aspoň teoreticky prijateľné, ak sa nad tým príliš nezamýšľate. Ale zmieriť sa s tým, že keď zomiera telo, musí spolu s ním zomrieť aj myseľ a že sa to môže stať doslova kedykoľvek?

Ivanov brat Peter, ktorý má tridsaťdva a vyštudoval filozofiu, hovorí, že myšlienková škola, ktorá sa zaoberá vzťahom medzi telom a myslou, je už prekonaná. Podľa Ivana je to podobné, ako keď niekto povie, že kráľovský gambit už bol prekonaný. Ľudia vždy vravia, že je niečo „prekonané“ len preto, lebo si to prečítali na nejakom fóre. Kráľovský gambit porazený jedným ťahom alebo čo a potom sa ukáže, že ten ťah bol 3... d6. Ďakujeme, Bobby Fischer! Niežeby Peter patril medzi tých, čo niečo tvrdia len preto, lebo to čítali na nejakom fóre. Je to dospelý človek, ktorý má spoločenský život a možno ani nevie, čo sú fóra. Ale mutatis mutandis. Pravdepodobne len počul na nejakej prednáške, že myseľ a telo sa už nepovažujú za oddelené, a povedal si, okej, beriem. Peter je ten typ, čo hladko kľže po povrchu života. Často telefonuje, jedáva v reštauráciách a hovorí, že niektoré filozofické školy boli prekonané. Kedysi k nemu Ivan prechovával negatívnejšie pocity, ktoré hraničili až s nepriateľstvom, ale teraz by ich charakterizoval ako neutrálne. V každom prípade musí uznať, že Peter zorganizoval takmer všetko okolo pohrebu a tak, Ivan neurobil vôbec nič, to otvorene priznáva. Pravdepodobne mu mal v tejto súvislosti prejavíť viac vďaky. Čo sa týka toho, že Peter

predniesol smútočný prejav a Ivan nie, na tom sa obaja zhodli. Samozrejme, Ivan to teraz ľutuje, nad tým už uvažuje niekoľkýkrát, znova a znova má výčitky, ale je to jeho vlastná vina, nie Petrova, dokonca ani nie spoločná, ale výlučne jeho. Očividne si to vopred dostatočne nepremyslel. Ale načo sa tým teraz trápiť? Aj tak sa nebude konať ocov druhý pohreb, na ktorom by mohol napraviť svoju chybu a predniesť všetko, čo mu napadlo neskôr. Ľudská myseľ, pri všetkej chvále, ktorou ju zahrnul pred chvíľou, sa často opakuje, často uviazne v známom kolobehu neproduktívnych myšlienok, ktoré majú v Ivanovom prípade zvyčajne ľútosťivý charakter. Drobné výčitky, ako keď sa tej Margaret spýtal, či hrá šach, hrôza, a veľké výčitky, ako keď odmietol niečo povedať na pohrebe vlastného otca, alebo to vlastne skôr nedokázal. Veľké výčitky, ako keď zasvätil svoj život šachovým súťažiam a potom sledoval, ako jeho rating za tie roky neustále klesá až do bodu, keď atď. Tým všetkým sa už zaoberal, nenávratnosťou minulosti, čo bolo, bolo, a teraz na to určite nie je vhodný čas. Namiesto toho zje malú čokoládovú tyčinku, ktorú si pribalil do kufra, a vypije šálku kávy. Je dobré si tieto činnosti vopred predstaviť, ako bude rozbaľovať čokoládovú tyčinku, ako bude chutiť káva, či mu ju prinesú na podšálke, alebo len tak v šálke. To sú tie správne veci, na ktoré by sa mal v tejto chvíli sústrediť: konkrétne, hmatateľné, plné zmyslových vnemov. A potom sa začne hrať.

/

Kým Margaret doje večeru, za oknom bistra padne tma a sklo je modré ako mokrý atrament. Garrett za pokladňou sa jej spýta, aký program majú dnes večer, a ona odpovie, že šachový klub. On veselo prehodí: Každému podľa jeho gusta. Každý týždeň alebo dva tá istá rutina: ďalšie podujatie a ďalší neznámy na sedadle

spolujazdca v Margaretinom aute, ktorý o niečom rozpráva a potom odíde. Komici, shakespearovskí herci, motivační rečníci. A teraz aj šachisti. Zvláštne. Vlastne sa jej celkom páčil, ten mladý muž so strojčekom. Mylne ho považovala za chlapca, to bol trapas, ale obrátil to na žart, čo sa jej páčilo. Bol trocha čudný, samozrejme: ľudia s vysokým IQ sú zvyčajne takí. Na druhej strane, pomyslela si, keď vychádzala z reštaurácie a zapínala si nepremokavý plášť prehodený cez sveter, bol oveľa zdvorilejší ako ostatní, hlavne ako ten vtieravý Oliver Lyons, ktorý bol vlastne dosť drzý. Ten šachista, pomyslí si, bol príkladom priateľského sympatického človeka, ktorý možno neovláda niektoré nenápadnejšie spoločenské nuansy, zatiaľ čo Ollie Lyons je človek, ktorý sa skrátka vyžíva v tej troche autority, ktorá sa podľa neho spája s pozíciou predsedu miestneho šachového klubu. Vonku prší, z odkvapov sa leje voda a Margaret si prehodí šál cez vlasy. Keď sa s tými dvoma rozprávala, mala čudný pocit, akoby ona a ten šachový génius boli spolu v jednom tábore a Ollie v druhom. Prečo: možno pocit, že ani ona, ani on, nepatrí k ostatným. Z dna kabelky vyloví kľúče, pokračuje ku kancelárii a kývne na pozdrav tomu milému mužovi z pekárne, ako sa volá, Linda by určite vedela. Prstami nahmatá kľúč od vonkajších dverí, odomkne si a opatrne ich za sebou zatvorí. Dážď bubnuje na strechu a ticho jej kvapká z plášte na zem, kým kráča po studenej chodbe s nízkym stropom, odomkne bočné dvere a vojde do haly.

Všetky svetlá vnútri svietia a tridsať alebo štyridsať divákov sedí v napätom tichu prerušovanom občasným šepotom. Uprostred miestnosti stojí niekoľko stolov usporiadaných do tvaru hranatého písmena U a hráči sedia na vonkajšej strane. A vnútri toho štvorca stojí šachista Ivan Koubek, sám, skláňa sa nad jedným konkrétnym stolom, jednu ruku si pritíska na hrud a druhou si súcha bradu. Vyzerá veľmi vysoký a bledý,

týči sa nad šachovnicou, zatiaľ čo jeho súper, starší muž s červenu tvárou, pohodlne sedí na stoličke oproti. Ivan pohne jednou z figúrok – Margaret stojí vo dverách a nevidí ktorou – a potom prejde k ďalšiemu stolu. Keď sa dotýka figúrok, jeho ruky pôsobia precízne a inteligentne ako ruky chirurga alebo klaviristu. Len čo sa vzdiali, jeho súper si začne niečo čmárať na hárok papiera. Diváci sedia na plastových stoličkách, sledujú ich, niektorí fotia alebo natáčajú videá na mobily. Ďalším z Ivanových súperov je malé dieťa, dievča, ktoré nemá viac ako jedenásť. Má zlatisté vlasy zviazané fialovou gumičkou. Keď Ivan poďíde k jej stolu a zastane chrbtom k dverám, v ktorých stojí Margaret, dievčatko pohne figúrkou a on okamžite zareaguje, ani sa nad tým nezamyslí. Margaret počká, kým prejde k ďalšiemu stolu, a potom vkľzne dovnútra a so štuknutím za sebou zatvorí dvere. Niektorí ľudia pri tom zvuku zdvihnú zrak, ale Ivan nie. Pokračuje ďalej na svojej ceste popri stoloch, občas niekde mlčky zastane na desať, dvadsať sekúnd s rukou na brade, potom posunie figúrku a pokračuje k ďalšiemu stolu. Nespúšťajúc z neho zrak, Margaret si sadne na jednu z neďalekých stoličiek, prevesí si kabát a šál cez operadlo a položí si kabelku na kolená.

Rozhliadne sa po miestnosti a pochopí, že dve hry sa už skončili. Hráči rozpačito sedia na svojich miestach a na šachovniciach pred nimi stojí biely kráľ. Ivanov kráľ, pomyslí si, keďže on hrá s bielymi figúrkami, a ten kráľ sa naňho dokonca aj podobá, je vysoký a štíhly, čo je smiešne. Uvažuje o sebe šachista ako o kráľovi? No z toho, čo si Margaret pamätá zo šachu, je kráľ slabý a zbabelý a väčšinu hry sa skrýva v kúte. Pri ďalšom stole Ivan vystrie ruku nad hlavu, položí si dlaň medzi lopatky a končekmi prstov si počúcha zátylok. Pod pazuchami má dva tmavé spoteené flaky. V miestnosti nie je ktovieako teplo, hoci je dosť svetlá, takže sa zrejme potí od úporného sústredenia. V zadnej časti

miestnosti niekto niečo povie, ale Margaret nezachytí jednotlivé slová, a nasleduje tlmený smiech. Ollie, ktorý sedí pri jednom zo stolov a ešte stále hrá, sa zamračene obráti tým smerom a smiech okamžite stíchne. Ivan opäť stojí pri stole s dievčatom, pohne dá-mou a bezvýrazným hlasom oznámi: Šach mat. Dievča sa obráti a pozrie na dvoch dospelých sediacych za ňou, muža a ženu, určite jej rodičov. Margaret vidí, ako sa na dievča usmievajú, dvíhajú palce a ústami naznačujú: Dobrá práca! Dievča sa obráti naspäť k šachovnici a napíše si na hárok papiera ešte niečo, potom ho posunie po stole a podá Ivanovi pero. Ten sa sklóni, niečo načmára na spodok papiera, vystrie sa a podá jej ruku. Prijme ju so širokým žiarivým úsmevom a ústami plnými mliečnych zubov.

Partie v tichosti pokračujú. Ďalší hráč prehrá a podá Ivanovi ruku, a potom ešte jeden: muži zo šachového klubu, ktorí predtým rozkladali stoličky. Nakoniec zostane len Ollie. Obliekol si sako a kravatu, všimne si Margaret – predtým kravatu nemal, ale teraz ju má, červenú so svetlými pásikmi. Ivan Koubek sa neprezliekol, je v tej istej svetlozelenej košeli s gombíkmi na golieri a tmavých nohaviciach. Tenisky má špinavé a Margaret vidí, že podrážka na ľavej sa odlepuje. Ollie pozrie na Ivana, mierne prikývne a Ivan mu to opätuje. Ollie si niečo zapíše na svoj hárok papiera, Ivan tiež a podajú si ruky. Ostatní hráči začnú tlie-skať a potom už tlieškajú všetci. Margaret pustí kabelku, ktorú držala na kolenách, aby zatliekala spolu s nimi. Zo všeobecných ovácií usúdi, že Ivan porazil Ollieho a vyhral všetkých desať partií. Ivan pokýva hlavou na znak vďaky, no potlesk skôr silnie ako slabne a niekto vzadu v miestnosti dlho hlasno zapíska. Ivan tam stojí s naklonenou hlavou, zdvorilo sa usmieva, ale neukazuje zuby, zaplavený obdivnými výkrikmi divákov. Ollie vstane spoza stola a potlesk pomaly utíchne. Poďakuje všetkým za účasť, poďakuje Ivanovi a zablahoželá mu k „sérii víťazstiev“.

a po ďalšom potlesku a poďakovaní rôznym ľuďom sa podujatie končí. Ľudia začínajú vstávať zo svojich miest, rozprávajú sa medzi sebou, berú si veci a jeden z mužov zo šachového klubu drží dvere, aby mohli diváci vyjsť von.

Margaret vstane zo stoličky, oblečie si plášť a vidí, že Ivan sa zhovára s tým dievčaťom s gumičkou. K Margaret je obrátený chrbtom, ale ona počuje, čo hovorí. Išlo ti to naozaj dobre, vraví. Vieš, kde si urobila chybu? Dievča pokrúti hlavou. Ukážem ti to, povie, aby si ju už neurobila. Neprekáža vám to, však? spýta sa jej rodičov. Bude to len minútka. Inak hrala skvele. Kým rozpráva, chystá šachovnicu. Ostatní diváci odchádzajú, pozerajú do mobilov, zapínajú si bundy. Margaret stojí pri stoličke, roztržito sa pohráva s remienkom kabelky a dlhý plášť na nej voľne visí, rozopnutý. Pamätáš sa na túto pozíciu? hovorí Ivan. Dievča prikývne a sústreďí sa na šachovnicu pred sebou. Po niekoľkých sekundách sa Ivan spýta: Už chápeš, prečo si nemala ťahať tou vežou? Dievča naňho vážne pozrie a znova prikývne. To nič, učíš sa, povie jej. Hrala si naozaj dobre. Možno si to o pár rokov zopakujeme. Rodičia sa usmievajú, otec má ruku na dcérinom pleci. Je od vás veľmi milé, že ste si na nás našli čas, povie matka. Určite ste vyčerpaný. Ivan odstúpi od stola. Som v pohode, odvetí. Otec pozrie niekam za Ivana, na Margaret, a Ivan sa obráti rovnakým smerom a uvidí ju tam stáť. Margaret sa usmeje a on na ňu bez slova hľadí. Čelo má ešte stále spotené.

Blahoželám, povie mu.

Uhm, zamrmla. Jasné. Ďakujem.

Rukávom košele si utrie čelo: možno si všimol, že si to všimla. Miestnosť okolo nich sa vyprázdňuje, dievča s rodičmi sa s ním lúčia a odchádzajú. Ivan im neprítomne povie: Jasné, dovidenia.

Myslím, že mám tú česť odviezť vás domov, povie Margaret.

Ivan jej pozrie do očí, priamočiaro, ba dokonca intenzívne, a ona má opäť ten pocit, že aj bez slov patria do toho istého tábora. Jasné, odvetí. Myslím, že ostatní si idú niekam sadnúť, ale nemusím ísť s nimi, neprekáža mi to.

A chceli by ste? opýta sa. Po tom, čo ste predviedli, si to zaslužíte. Čudujem sa, že ešte stojíte na nohách.

Usmeje sa na ňu a znova ukáže svoj strojček, nový biely keramický strojček, aký teraz nosia mladí. Hej, veľa sa pritom nachodím, prisvedčí. Aj sa hovorí, kašli na šach, trénuj chôdzu. Vy ste... Zarazí sa a pozrie na ňu s nesmelou hrdosťou. Vy ste sa dívali? spýta sa.

Margaret k nemu zrazu pocíti príval náklonnosti a nehy, že je na seba taký hrdý. Bola som očarená, povie. Aj keď som netušila, čo sa deje. Nechcete to trocha osláviť?

Ešte stále na ňu hľadí. Jasné, povie. Len si vezmem veci.

Margaret sa pripojí k skupine pri dverách. Ollie jej oznámi, že idú na pivo do Cobwebu a ona odvetí, že pôjde s nimi. Z videnia pozná jedného z mužov, lekárnik na dôchodku Toma O'Donnella, druhý muž sa predstaví ako Stephen a tretí ako Hugh. Keď sa k nim pridá aj Ivan, všetci spolu vyjdú z haly. Muži sa rozprávajú o šachu a používajú výrazy, ktoré Margaret ledva chápe, gambity, obety, a v dlhej chodbe sa ich hlasy odrážajú od stien a stropu. Hoci sa zdá, že rozhovor smeruje k Ivanovi, ten nerozpráva, len mlčky nesie svoj malý čierny kufrík. Kufrík má kolieska, ale neťahá ho, nesie ho za ruku. Skôr ako vyjdú na ulicu, Margaret zhasne svetlá, vylezie na malý stolček a nastaví alarm, zatiaľ čo ostatní čakajú, zatiaľ čo Ivan čaká za ňou. Pozoruje ju, dôjde jej, ale ako to vie, aj keď ho nevidí? A ona ho naozaj nevidí, ale vie to, akoby k nej jeho oči vysielali drobné ihličky a ona cítila, ako sa jej bezbolestne zabodávajú do kože. Súcíti s ním, je obklopený chvastúňmi

v strednom veku, mužmi, ktorí ho obdivujú a zároveň sa ho boja a možno ho aj neznášajú, mužmi, ktorí chcú naňho urobiť dojem, ale zároveň ho zastrašiť a znevažiť. A predseda má pocit, že Ivan si je dynamiky medzi ním a ostatnými mužmi dobre vedomý a že to nejako súvisí s tým, že teraz pozoruje Margaret, zatiaľ čo ona nastavuje alarm. Ale ako to má vedieť, ako si vysvetliť jeho pohľad, keď nič nevraví a možno jej ani nič nechce povedať?

Vonku dážď vystriedalo mrholenie a pouličné lampy svietia. Lekárnik Tom O'Donnell otvára dáždnik.

Povedzte nám, ozve sa muž menom Stephen, odkiaľ pochádza priezvisko Koubek?

Zo Slovenska, odvetí Ivan.

Neznieťe ako Slováč, podotkne Stephen.

Nie, nezniem, prisvedčí Ivan. Pochádzam z Kildare. Otec bol Slováč, ale v osemdesiatych rokoch sa sem presťahoval. A mama je Írka. O'Donoghueová.

Kráčajú cez parkovisko, míňajú Margaretino auto a ona ho odomkne, aby si doň Ivan mohol odložiť svoj kufrík. Ostatní muži pokračujú v rozhovore. Vlasý jej vlnú, a tak si odmotá šál a znova si ho prehodí cez hlavu, zatiaľ čo Ivan opatrne zatvorí kufor a povie: Ďakujem. Na okamih pocíti zvláštne nutkanie obrátiť sa k ostatným mužom a povedať niečo ako: Slúbila som, že ho odveziem do ubytovania. To by však bola bizarná poznámka, pomyslí si. Nikto sa nečuduje, prečo Ivan tak ticho a poslušne odložil kufrík do jej auta. Keby to začala vysvetľovať, naznačila by tým, že niečo treba vysvetliť, a vyvolala by príznak iných, alternatívnych vysvetlení, ktoré zatiaľ nikomu nenapadli. Bola by to hrozná poznámka. Nepovie nič. Všetci spolu pokračujú úzkou dláždenou uličkou ku krčme Cobweb a Ollie jej podrží dvere, aby mohla vojsť prvá.

V krčme je teplo a ticho. Pozdĺž stien stoja čalúnené lavice so stolmi a na stenách visia staré reklamy, slabo osvetlené. Margaret si stiahne šál z vlasov, privrie oči a vdýchne teplo známej atmosféry. Je piatok, pomyslí si, koniec pracovného týždňa, čo je na tom zlé, keď si aspoň na chvíľu posedí v krčme s týmito mužmi a bude jedinou ženou v teplej uzavretej miestnosti. Prinesiem vám niečo na pitie, ponúkne sa Ollie. Margaret povie, že si dá limonádu. A Ivan? spýta sa Ollie. Predpokladám, že už si plnoletý, však? Ivan sa rozpačito zasmieje a odpovie: Áno, mám dvadsaťdva. Ollie sa ho spýta, čo by si teda dal, a on si vy-pýta pohár talianskeho piva. Margaret si nechá sklĺznuť z pliec kabát a nájde si miesto na sedenie na jednej z mäkkých koženkových lavíc, od Ivana ju delí nízky stolík. Jeden z mužov sa jej spýta, či sledovala šachové partie, a ona odpovie: Ach, áno, to bol teda výkon. Ollie odchádza k baru a ostatní vstávajú, aby mu pomohli, alebo nástoja, že si za svoje nápoje zaplatia sami, a Margaret a Ivan zostanú v kúte sami. Fakt, že spolu osame-li, vníma s akýmsi neodbytným vtieravým pocitom a v snahe nadviazať ľahký rozhovor nahlas povie: Tak čo, mali ste aj ťažkosti?

Chvíľu nič nehovorí. Myslíte teraz v šachu? spýta sa.

Áno, prepáčte. Presne to som mala na mysli.

Nesmelo sa usmeje a končekmi prstov si opäť pošúcha plece. No jasné, už chápem, povie. Nie, nemal som žiadne ťažkosti. Občas sa to skončí remízou, ak je ľudí oveľa viac alebo sú hráči lepší. Ale s hráčmi z miestnych klubov sa toho neobávam. Pregelgne, obzrie sa na bar a potom priateľským hlasom dodá: Možno pred nimi nehovorte, čo som povedal.

Aj ona sa usmeje pri tom, ako sa obzrel, pri jeho priateľskom, takmer sprisahaneckom tóne. Nie, nebojte sa, odpovie. Ale na-zaj nikdy neprehrávate?

Na exhibíciách? Nie často, lebo hrám len s ľuďmi, ktorí majú oveľa nižší rating ako ja. Súťažné zápasy však prehrávam. V jednom kuse. V šachu vlastne nie som až taký dobrý.

Margaret sa rozosmeje a on sa usmieva spolu s ňou, čo jej pripadá milé: tá jeho nefalšovaná radosť z toho, že je vtipný. Tomu ťažko uveriť, prehodí.

Sklopí zrak na svoje ruky. Má ohryzené nechty, všimne si ona. No, myslím relatívne, vysvetlí. Ešte stále si zamračene skúma ruky a dodá: Mimochodom, nemusíme sa rozprávať o šachu. Keďže vy nehrate.

Nie, ale vždy je zaujímavé počúvať druhých, keď hovoria o niečom, čo je ich vášňou.

Znova na ňu pozrie. Naozaj? spýta sa.

S neistým úsmevom odpovie: Nemyslíte, že áno?

Neviem, povie. Úprimne povedané, nikdy som sa nad tým nezamýšľal. Ale keď už ste to povedali, budem o tom uvažovať. Zrejme záleží na tom, čo si predstavujete pod slovom „vášeň“. Podľa mňa sa niektorí ľudia vyjadrujú veľmi nudne, ale možno je to preto, lebo im chýba dostatočná vášeň. Znova sa usmeje. Vlastne ani neviem, či je moja vášeň pre šach až taká silná, dodá, ale zjavne si to všetci myslia.

Čo je teda vašou vášňou? spýta sa.

Po tej otázke sa začervená. Margaret aj v slabom svetle vidí, že sa červená, a zamrmle niečo, čo znie ako: Uhm. Zľakne sa a so silenou veselosťou príliš nahlas povie: Kašlite na to, nemusíte mi to hovoriť. Potom oľutuje aj tieto slová. Ostatní muži sa konečne vracajú od baru. Ollie sa nakloní, podá jej studený orosený pohár a povie: Vaša limonáda, madam. Sadajú si okolo stola, popíjajú, rozprávajú sa, ale Ivan len mlčky sleduje jej profil a ona mu uhýba pohľadom. Možno ju pozoruje, lebo nevie, čo iné má robiť, pomyslí si, lebo sa cíti rozpačito alebo nepríjemne.

Možno chce zachytiť jej pohľad, lebo jej chce povedať niečo konkrétne, a keď mu uhýba pohľadom, len predlžuje interval, kedy na ňu musí hľadiť. Alebo možno – tá neodbytná myšlienka sa jej votrie do mysle – možno si ju obzerá zo sexuálnych dôvodov. Margaret nedokáže celkom vylúčiť podobné myšlienky zo svojho života, akokoľvek by si to za istých okolností želala. Vtievavé myšlienky, ktoré sú hanebné, smutné, ba dokonca nemravné a nemorálne. Väčšinou dokáže plávať životom v príjemných interakciách s ľuďmi okolo seba, v príjemných a povrchných, nikdy nemyslí a ani nechce myslieť na hlboké a starostlivo skrývané sexuálne osobnosti druhých. Nedá sa však neustále prehliadať skryté stránky života druhých. Tento mladý muž so strojčekom na zuboch, ktorý trávi víkendy na šachových exhibíciách v kultúrnych centrách, nosí so sebou lacný čierny kufrík a necháva si ho v kútoch, tento mladý muž má takmer naisto tiež sexuálne myšlienky a pocity, má ich takmer každý dvadsaťdvaročný človek. Ešte stále sa na ňu díva. Prečo pred ním vyslovila slovo „vášeň“? A prečo ho on zopakoval toľkokrát, tri či dokonca štyri razy? Je slovo „vášeň“ v podstate nemravnou súčasťou slovnej zásoby, alebo nie? Nie, nie je. Ale nie je tak trochu ako malá náplasť na inom slove, ktoré je v skutočnosti nemravné? Možno áno. Slovo, ktorým preteká krv, červené slovo. V bežnej konverzácii je lepšie používať sivé alebo béžové slová. Odkiaľ sa teda vzalo to slovo „vášeň“? Ona vie odkiaľ. Pramení z toho silno potláčaného pocitu, prítomného po celý čas, že keď na ňu pozrie, keď sa s ňou rozpráva, oslovuje nielen povrchné, ale aj v hĺbke skryté časti jej osobnosti – hoci to nemá v úmysle a vlastne vôbec nevie, ako to nerobiť. Jeho oči pri pohľade na ňu hovoria: Viem, že si osoba s túžbami, a ja tiež, aj keď s tým poznaním nedokážem nič urobiť. Užíva si Margaret nevedomky alebo napoly vedome vzájomné pôsobenie ich rolí? Jeho potláčaná, ale

badateľná netrpezlivosť s ostatnými mužmi, jeho pozornosť voči nej, jeho tiché skúmané pohľady, farba, ktorá mu pred chvíľou stúpila do tváre. Ostatní muži sa zhovávajú o slávnom šachistovi z devätnásteho storočia. Viete, že bol Ír? vraví Ollie. Jeho otec bol Ír. Murphy. Ostatní nesúhlasia. Ivan sedí, popíja z pohára a pozerá na Margaret, a ona stále cíti jeho pohľad na svojej tvári, ale ďalej predstiera, že počúva, predstiera, že sa usmieva. Napokon sa obráti a pozrie mu do očí. Bez slova na seba hľadí. Ani nemôže byť jasnejšie, že patria do toho istého tábora, oddeleného od ostatných. Ivan odloží pohár na stôl. Odkasle si a oznámi ostatným: Počujte, ďakujem. Uvidíme sa ráno. Všetci mu chcú ešte raz zablahoželať a potľapkať ho po chrbte a Margaret aj tak potrebuje čas, aby si obliekla nepremokavý plášť a našla šál prevesený cez operadlo stoličky.

Spolu vyjdú z baru na tmavú ulicu a obklopí ich padajúci dážď. Chvíľu kráčajú mlčky, nehľadiac na seba, a to je jednoduché a správne. Margaret sa Ivana spýta, kde býva, a on vytiahne mobil, aby jej ukázal adresu v rekreačnej oblasti pri jazere. Na parkovisku Margaret odomkne auto, obaja nastúpia, zatvoria dvere a všetky jej úkony a gestá sú len nevyhnutné veci, ktoré nasledujú po nastúpení do auta: vložiť kľúč do zapalovania, zapnúť svetlá, zapnúť si bezpečnostný pás. Tieto úkony sa v podstate vykonávajú samé, zo zvyku, a ona nemusí o ničom rozhodovať, vôbec o ničom, len vnímať seba, ako sa díva do spätného zrkadla a cúva z parkovacieho miesta. Ivan sedí s rukami na kolenách a mlčí. Parkovisko ožaruje slabé oranžové svetlo publičných lúčov, mokré dláždené ulice sa lesknú. Margaret zapne stierače a tie rytmicky cvakajú a utierajú predné sklo. Často sa stáva, že niekoho vezie do ubytovania alebo na stanicu a takto spolu sedia v aute a o ničom sa rozprávajú. Je to len práca. A ak sa Ivan nechce rozprávať, ak chce sedieť a pozeráť na svoje ruky,